

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Informațiile „Tribunei.”

Sibiu, 10 Mai n.

Ziarul „Tribuna” din Arad, vorbind într-un număr mai recent despre sinodul eparhial dela Caransebeș, își arată nemulțămirea, că în sinod a domnit pacea și bunăînțelegere, care de altcum ar trebui să domnească în toate întrunirile noastre bisericesti, fiind însăși biserica noastră întemeiată pe fundamentul dragostei creștinești, și în supărarea ei caută să învină pe venerabilii deputați ai acestui sinod, pentru că au fost *oamenii păcii*. Ba mai mult, pe baza unor informații, pretinse esate, ridică acuză gravă în fața opiniei publice române și în contra I. P. S. Sale, Arhiepiscopului și Metropolitului Ioan Meșianu, și în contra P. S. Sale, episcopului Ioan I. Papp dela Arad, învinuindu-i, că ei ar fi împedecat întărirea părintelui Arhimandrit Musta în demnitatea de episcop al diecezei Caransebeș.

... „Nimeni altul, — scrie „Tribuna” în numărul 86, — decât însuși I. P. S. Sa Metropolitul a lărat la neîntărirea episcopului Musta, iar P. S. Sa episcopul Aradului a fost acela, care în dese-i drumuri în capitală a făcut serviciul de intermediar între guvern și Metropolitul. Guvernul nu a ridicat nici o obiecțiune împotriva alesului dela Caransebeș, dar intervenția capilor bisericești noastre a făcut ca el să nu fie întărit...”

Câte afirmări, atâtea neadevăruri. Insași „Tribuna” scrisese doară nu de mult, că guvernul a cerut dela părintele Musta un lucru, pe care acesta nu l-a împlinit, și de aceea nu a fost întărit. De-l împlinea, era întărit. Cum poate deci să afirme acum, că guvernul nu a ridicat nici o obiecțiune în contra alesului, ci neîntărirea a urmat, fiindcă nu au voit Arhieriei să fie întărit? Dovadă tocmai despre contrul for-

mează recomandarea ambilor Arhieriei ai bisericii noastre, aflătoare în arhiva metropoliei, cu care actul alegerii de episcop dela Caransebeș a fost înaintat guvernului, pentru a-l subșterne Maiestății Sale spre preagrațioasă aprobare.

Dupăce deci ambii nostri Arhieriei, prin act oficios au recomandat cu căldură întărirea alegerii, om nepreocupat nu va crede și nu va presupune, că Arhieriei nostri se vor compromite la locurile mai înalte, lucrând în contra recomandării lor!

Informațiile „Tribunei” deci nu sunt esate, ci sunt foarte greșite. Sunt combinațiuni, ori scorrituri răutăcioase, cu cari „Tribuna” nu face nici un serviciu bun cauzei, pe care crede că o apără. Din contră, inventând tot felul de bănueli la adresa Arhieriei nostri, face să slăbească încrederea și legătura, nu numai dintre Arhierie și popor, dar și dintre popor și biserică. Și dacă vom mai perde și această încredere și legătură, nu știm zău ce ne va mai rămânea și unde vom ajunge!

Iar pentru a convinge, nu numai pe domnii dela „Tribuna”, ci și pe întregul public cetitor, despre faptul, că atacurile îndreptate în contra Arhieriei slăbește încrederea în biserica străbună, ne provocăm la o scrisoare a unui fruntaș din București, trimisă din prilejul unui atac îndreptat în contra unui vrednic episcop din România, revistei „Neamul Românesc” al dlui Iorga, unde a fost publicată în numărul 39 curent în întregime. În scrisoarea aceasta constată fruntașul, că episcopul atacat pe nedreptul la bucurii și la nenorocire a dat totdeauna credincioșilor sei îndoită bucurie și multă alinare, prin slujba sa, deprinși fiind oamenii să vadă în el pe slujitorul celor sfinte, pe preotul uns cu darul cel sfânt, nu pe omul. Ceice au trebuit de credință, care se miște muntele, iar nu de știință, care despică

bobul de nisip, ce folos au deci din atacurile îndreptate în contra Arhieriei lor? De ce nu se arată faptele prelatului, ci se arată faptele omului, de cari nime nu vrea să știe? Inchee apoi fruntașul astfel:

... „Nouă, celor mulți, spuneți-ne calitățile prelaților nostri, și îndemnați-ne să le urmărim. Cusururile lor îndreptați-le, arătându-le între patru ochi... Faceți, ca în țara aceasta, unde toți se murdăresc unii pe alții, cel puțin acestia, Episcopii și Metropoliti, Arhieriei celui mai sfânt dar, să rămână curați, fie chiar și numai pentru interesul cel mare al unei turme, căreia atâta i-a mai rămas: credința în Dumnezeu”.

Frumoase și înțelepte cuvinte, al căror rost credem că-l vor înțelege și domnii dela „Tribuna”.

Sufletul mulțimei.

I.

În înțelesul de rând al cuvântului sub *masse*, mulțimi, se înțeleg indivizii de o anumită naționalitate, ori ocupațiune, cari se unesc din un anumit prilej, ori spre un anumit scop. Din punct de vedere psihologic însă cuvântul *masse*, mulțime, înseamnă cu totul altceva. Sub anumite condițiuni, între anumite împrejurări, adunările de oameni primesc semne nouă distinctive, cu totul deosebite de ale indivizilor, cari formează această societate.

Personalitatea singuraticului dispăre și sentimentele și gândirea tuturor unităților sunt îndreptate spre aceeași direcție. Toți au un singur punct de orientare. Se formează deci un suflet colectiv, adevărat, că de o formă transitorie, dar de un caracter cu totul determinat. *E sufletul mulțimei*. Intregul, totalitatea indivizilor, a devenit o *masse organizată*, ori o *masse psihologică*. Toți formează o singură ființă, supusă legii unității mentale a mulțimilor.

Nu e destul, ca mai mulți indivizi să se adune întâmplător la un loc, pentruca adunarea lor să aibă însușirea unei *masse* organizate. O mie de indivizi aflați în mod întâmplător la un loc, pe o piață publică, fără scop anumit, încă nu formează o *masse*, o mulțime, în sens psihologic. Pentru a primi semnele distinctive speciale ale *massei*, se cere influența unei anumite *iritațiuni*, a cărei ființă vom căuta să o determinăm.

Dispariția personalității, orientarea sentimentelor și a gândirii și îndreptarea lor spre o anumită direcție, primele semne distinctive ale *massei* aflătoare în organizare, nu cere, ca indivizii să fie deodată prezenți în același loc. Mii și mii de indivizi, îndepărtați unul de altul, cari nici nu se văd și nu se cunosc, pot să fie puși în anumite momente sub influența unor puternice mișcări sufletești, — să zicem, a unui *eveniment mare național*, — cari poartă în sine semnele distinctive ale *massei* organizate. Și atunci ajunge, dacă întâmplarea îi aduce la oaltă, pentruca acțiunile lor să primească coloritul specific al acțiunilor sevărite de *masse*.

În anumite momente câțiva oameni, 6, 8, 10, pot să formeze o *masse* psihologică, pe când alți oameni cu sutele, uniți la un loc, nu sunt încă *masse* constituită. De altă parte iarăși se poate, ca un popor întreg, fără a fi adunat la un loc, să se prefacă în *masse* organizată, ca prin vrajă, sub influența unor anumiți factori.

Dacă s'z format o *masse* psihologică, ea primește anumite semne distinctive provizorii, dar generale și definiabile, la cari se mai adaugă apoi și unele semne speciale, supuse schimbării, conform elementelor din cari se compun *massele* și cari provoacă modificarea structurii lor spirituale.

FOIȘOARĂ.

Patru zile.

— Episod din războiu. —

De V. Garșin.

Imi aduc aminte, sburam prin pădure, gloanțele zăreau în jurul nostru, orengile rupte trosneau și noi ne croiam drumul prin tufșurile de păducel. Pușcările se făceau tot mai dese; la marginea pădurii solipea ceva roșu. Sidorov, tinăr soldat dela compania întâiu (cum a ajuns el aici, în ceata noastră?), deodată se ghemuește pe pământ și tăcut se uită la mine cu ochii mari cășcați. Din gură îi curgea un șiroiu de sânge. Da, imi aduc aminte de toate. Mai știu, că în preajmă de pădure, în tufșuri cu frunză deasă l-am zărit; era un turc cu corpul mare și gros, eu am sărit la el, deși eram mio și slab. Ceva a pocnit, ceva mare a trecut pe dinaintea mea, urechile îmi țiuiau. „A pușcoat, m'a nimerit!” mă gândeam. Insași el se ternea și cu un țipet frios se cățăra de ramurile spinosae. Cu o lovitură i-am scos arma din mână, cu altă lovitură am implantat undeva baioneta ce i-o smulsesem. A urmat un mormăit ori un gemet. Eu am alergat mai departe. Ai noștri strigau „hura!”, se lăsau jos, împușcau. Țin minte, și eu am tras câteva fo-

curi, dar numai dupăce am eșit la câmp. Fără veste strigătele de hura! se făcuseră mai puternice, noi dam tot nainte, adevărat nu noi, ci ai noștri, căci eu am rămas napoi. Era foarte ciudat. Și mai ciudat însă era, când deodată a dispărut tot, sgomot și pușcături încetaseră. Nu auzeam nimic, dar vedeam ceva albastru... trebuia să fie cerul. Pe urmă a dispărut și el.

N'am mai fost nici odată în așa stare curioasă. Zăc, mise pare, pe burtă și văd înaintea mea numai o mică bucatică de pământ. Câteva firicele de iarba, o farică ce coboară cu capu 'n jos pe un firicel, câteva bucăți de frunză veștedă... atâtea e lumea mea toată. Și o zăresc numai cu un ochiu, pentrucă al doilea e închis, probabil de ramura pe care mi se rezimă capul. Trupul mi-e grozav de țeapăn și vreau să mă mișc, dar nu înțeleg, pentrucă nu mă pot mișca. Vremea trece. Aud țărâitul coșaiilor-lăcuste, sbârâitul albinelor. Nimic alt ceva. În sfârșit fac o încordare, soot brațul drept de sub mine și încerc, răzimat de pământ cu amândouă mâinile, să mă ridic în genunchi.

Prin corpul meu străbate ceva repede și ascuțit ca un fulger, dela genunchi în sus până la piept și până în cap, și iarăși cad jos. Acelaș întunec, acelaș nimic.

Mă deștept. Pentrucă văd stelele ce lucesc așa de luminos pe cerul albastru închis al Bulgariei? Poate nu mă afl în cortul ostășesc? De ce l-am părăsit? Fac o mișcare și simțesc o durere cumplită în picioare.

Da, am fost rănit în luptă. Greu ori ba? Așez picioarele acolo, unde mă dor. Picioarul drept, ca și cel stâng, e acoperit cu sânge încheșat. Când le-am atins cu mâinile, durerea s'a făcut și mai strășnică. Este ca și o durere de dinți, neurmată și pătrunde până 'n măduvă. Urechile îmi văjăsc, capul mi-i greu. Încep a înțelege, că sunt rănit la amândouă picioarele. Ce să fie? Turcii ne-au bătut poate? Nelămurit la început, după aceea tot mai clar îmi trece prin minte întâmplarea, și eșung la sfârșitul, că noi n'am fost bătuti. Eu am căzut pe un câmp mio, pe vârful unui delușor. Pe acest câmp ne comandase mititelul șef al batalionului. „Copii, trebuie s'ajungem acolo!” a strigat cu glasul limpede. Și noi am sosit acolo, va să zică n'am fost bătuti... De ce nu mă pot scula? Câmpul este loc deschis, cu ochirea poți îmbrățișa tot. De sigur, eu nu zăc aici singur, pușcături au căzut ca ploaia. Trebuie să-mi întorc capul, să văd împrejur. Acum pot s'o fac mai ușor, decât atunci când deșteptându-mă am văzut firele de iarba și furnica ce cobora cu capu 'n jos; am încercat să mă scol, dar iarăși am căzut acum însă pe spate. De aceea zăresc acum stelele.

Mă ridic să șed. O muncă obositoare; picioarele mele amândouă sunt rupte. De câteva ori, e înzadar; pe urmă, cu lacrimi ce mi le a stors durerea, șed.

Deasupra... o bucată de cer albastru închis, liăresc câteva stele mari, altele mărunte, împrejur e ceva întunecat, înalt. Sunt... tufșurile. Mă afl în tufșuri, oamenii nu m'au găsit. Simt, cum mi se sbârleşte părul.

Dar cum am venit în tufșuri, dacă glonțul m'a lovit când eram în câmp? Poate la început n'am băgat de seamă durerea. Și totuși e curios, acum nu mă pot mișca și mai nainte m'am putut târa până în tufșuri? O! poate atunci aveam o singură rană, iar al doilea glonț m'a nimerit pe locul unde m'am târat.

Pete palide, trandafirii, se lătesc în jur de mine. Steaua cea mare a pălit, câteva mai mici au dispărut. Luna iată ră sare. Ce bine este, să fi acum acasă!

Sunet neobișnuit mă lovește... mi se pare sunt suspine. Da... un suspin. Mai zăc în apropierea mea un om uitat, cu picioare frânte sau cu un glonț în corp? Nu, suspinele sunt atât de aproape, dar lângă mine nu-i nimeni... Dumnezeuule, în adevăr... suspinele-s ale mele! Suspine jalnice, line... atât de mare să fie oare durerea mea? Este prea puțintă. Dar n'o simțesc durerea toată, căci mi-i capul ca de plumb. Mai bine să mă culc și s'adorm, să dorm... Dar, oare o să mă deștept? Tot una!

Massele psihologice pot fi deci împărțite în clase, și se va putea ușor constata, că o mulțime, compusă din elemente eterogene, adică neegale, are semne distinctive comune cu masele compuse din elemente omogene, adică mai mult ori mai puțin egale; dar are și unele particularități, prin cari se deosebesc de celelalte mulțimi.

Înainte de a ne ocupa însă cu diferitele categorii ale maselor, va trebui să examinăm semnele distinctive, comune tuturor. Nu e tocmai ușor lucru a se face descrierea exactă a sufletului mulțimei, pentru că organizarea maselor variază, nu numai după rasă și felul de compunere, ci și după natura și gradul de iritație, căreia sunt supuse mulțimile. Dar aceeași greutate există și pentru studiul psihologic, sevărsit față de orice individ. Numai în romane vedem indivizi cu caracter constant în cursul întregii lor vieți. Uniformitatea împrejurimii produce și egalitatea de caractere. Am constatat, că orice constituție spirituală e în stare să producă caractere, cari se manifestă la o schimbare neașteptată a împrejurimii. Între cei mai tirani și mai sălbatici membri ai conventului francez s'au aflat de es. oameni, cari între împrejurări normale puteau să fie funcționari pacinici. Și într-un adevăr, după tolerarea viforului și-au luat iarăși caracterul de cetățeni pacinici, și Napoleon dintre ei și-a recrutat pe cei mai devotați slujitori ai sei!

Nu putem să ne ocupăm cu toate treptele de formațiune ale maselor, ci le vom lua în privire în fazele desăvârșitei lor organizări, pentru că să vedem, ce pot să fie, nu însă ce sunt ele de fapt totdeauna. Această față înaintată de organizare ne arată, cum pe câmpul neschimbat și dominant de rasă se arată anumite semne distinctive noi și speciale, și cum simțirile și gândirea totalității se îndreaptă într-o direcție identică, spre un singur punct de orientare. Aici apoi se poate vedea aceea, ce am numit mai sus: *lege psihologică pentru unitatea mentală a maselor*!

Între semnele distinctive ale maselor se află de aceea, cari sunt comune cu ale indivizilor isoiați, dar și de aceea, cari ca specifice se găsesc numai la totalitate, la întreg. Pe acestea le vom studia întâiu, pentru a le înțelege importanța.

Lucrul cel mai curios la masele psihologice este acela, că de orice fire ar fi indivizii cari o compun, oricât de egal ori neegal să le

fie modul de viață, ocupațiunea, caracterul, ori inteligența, prin simpla împrejurare, că formează o masă, ei primesc un suflet colectiv, în urma căruia simțesc cu totul altcum, cugetă și lucrează cu totul altcum, nu așa cum ar simți, cugeta și lucra fiecare dintre ei, când ar fi singuri, numai pentru sine. Sunt idei și simțăminte, cari se manifestă numai la indivizi uniți în mase, cari le prefac apoi în acțiuni. Masa psihologică e deci o ființă provizorie, compusă din elemente eterogene, unite între olaltă pe un moment, întocmai cum celulele organismului, prin unire între olaltă dau naștere unei ființe nouă, cu alte însușiri ca cele ale singuraticelor celule.

În contrast cu părerea filosofului Herbert Spencer afirm, că în complexul care formează o masă nu se găsește o sumă anumită, ori o medie de elemente, ci numai o combinațiune și o formațiune de nouă elemente, întocmai ca în chemie, unde prin combinațiune și amestecare se compun nouă corpuri, cu însușiri cu totul deosebite de cele avute mai înainte din partea singuraticelor elemente.

Criza.

Maiestatea Sa primește în fiecare zi, în palatul regal din Budapesta, câte doi sau trei dintre politicienii mai de frunte maghiari, pentru a le asculta părerile asupra situațiunii și propunerile cu privire la rezolvarea crizei.

Joi, cum am scris în numărul trecut, a fost primit la palat în audiență contele *Andrássy*, ministrul de interne și președintele corpurilor legislative ungare: *Jústh* și contele *Dessöffy*. Vineri a stat în fața Majestății Sale contele *Zichy Nándor*, întemeietorul partidului popular și *Széll Kálmán*, fostul ministru-președinte.

Sâmbătă a fost primit în audiență contele *Apponyi*, după el *Kossuth Ferencz* și la urmă contele *Tisza István*. Tot Sâmbătă a fost la Majestatea Sa și ministrul comun de externe, baronul *Aehrenthal*, care în ziua aceea sosise dela Viena la Budapesta.

Pe astăzi, Luni, sunt chemați la palat *Hoitsy Pál*, vicepreședintele partidului independist și secretarul de stat *Tóth János*, iar ieri Duminecă au stat în fața M. Sale vicepreșidenții camerei: *Náday* și *Ratkowsky*.

E vorba, să mai fie primiți la palat și următorii: contele *Khuen-*

Héderváry, fost ministru președinte, *Lukács László*, fost ministru de finanțe și baronul *Fejérváry*, fost asemenea ministru-președinte, apoi M. Sa va pleca la Viena, pentru a precumpăni lucrurile și a-și spune cuvântul final, care să știe deja, că nu are să fie în favorul băncii independente ungare și nici concesiile militare nu are să conțină.

Criza, după toate prevederile, așa se va rezolva, — deși nu acum, ci mai târziu, poate abea la toamnă, — că ori rămâne actualul guvern și mai departe la conducerea afacerilor, cu stricta îndrumare, să facă numai decât noua lege electorală, ori vine dizolvat parlamentul și se fac alegeri noi, sub conducerea unui nou guvern. Cine va forma acest nou guvern, nu se știe. Atâta se știe, că nu contele *Andrássy*, pentru că ministrul *Kossuth* a declarat în clubul independenților, că dacă lucrurile se desvoltă astfel, că vor fi necesare alegeri noi, alegerile acestea nu *Andrássy* le va face. Deci altul. Poate că *Lukács László*, ori baronul *Fejérváry*! Posibilitatea, de a veni *Kossuth* în singuri la putere, pare deci a fi cu adevărat exclusă.

Din Cristian.

Conferență despre Șaguna.

— 23 Aprilie v.

Profesorul Dr. Ioan Lupaș dela seminarul din Sibiu în trecere sa pe aici s'a oprit Duminecă în 19 Aprilie v. în comuna noastră, unde a rostit o conferență așa de frumoasă, încât nu mă rabdă inima să n'o fac cunoscută și cetitorilor acestui prețuit ziar.

Subiectul a fost: „Cum a lucrat și ce a făcut metropolitul Andrei Șaguna pentru fericirea poporului român?”

Această conferență a fost predată la înțelesul tuturor și într-un mod cum nu se poate mai desăvârșit. Iată-i esența: Deodată cu numirea vicarului general al eparhiei ardeleni, Andrei Șaguna, de Episcop o nouă eră se începe pentru poporul român din Transilvania.

Timul — 1848, — când el a luat carja arhierescă, să păstorească pe români, după cuvintele oronicarului străin, — un popor necioplit și prost, — soarta și poziția strămoșilor nu numai, că nu era de invidiat, ci cădea sub toată critica. Catastrofa îngrozitoare, răsmărirea, deja izbucnise în unele părți; erau mișcări care tăiau atât în interesele religioase, cât mai vârtos în interesele noastre politice și naționale.

Școala lui însă era ea: „pe românii ardeleni din adâncul lor somn să-i deștepte și cu voe către tot ce e adevărat, bun și plăcut să-i atragă”. Și în adevăr el și rămase credincios acestui scop în toată viața sa.

El era sufletul îmbunătățirii sortii poporului român în aceste vremuri de urgie, din care cauză nu odată a alergat la Pesta, Viena, Innsbruck, Olmütz și Preșaga

de unde nici când nu se întorcea cu mâna goală.

Figura sa impunătoare, purtarea-i pretențioasă și serioasă, științele temeinice, activitatea sa neobosită și spiritul său înalt au conlucrat, ca Șaguna să fie unul dintre cei dintâi și cel mai bun sfetnic al domnitorului, care atunci abia era de 18 ani. Ușor ne putem deci închipui, că la ștergerea iobăgiei a conlucrat Șaguna, că poporul român numai prin întreprinderea lui a fost primit în șirul celor 3 națiuni recepte, și că autonomia bisericii gr. or. lui și numai lui avem să-i-o atribuiem.

Înainte de poporul învârtat era Șaguna de iubit, că în dragostea sa nețărâmură, după cum e obiceiul din bătrâni, i-au făcut și cântece, ba și povestiri de toată frumsețea.

Ași merge poate prea departe când ași încerca să arăt mai amănunțit conferența dlui Lupaș.

Lăcrămile ce străluciau în ochii ascultătorilor fie cea mai bună cheazăie pentru vorbitor, și nu esagerez, când afirm, că domniile noastre dacă s'ar coborâ mai des la sate, în popor, — în fața centenariului ce ne așteaptă dela nașterea Marelui Andrei, românii la toamnă se vor grăbi cu droaia la Sibiu, din toate părțile arhidiecezei.

Am înțeles, că profesorul Dr. Ioan Lupaș scoate un volum de vre-o 600 pagine cu același subiect, care judecând după competența autorului va fi un adevărat mărgăritar în literatura românească și o mare surprindere pentru toți admiratorii neuitatului Șaguna.

Încătu pentru mine conferența mă îndeamnă să exclam: „Preoți, vorbiți la inima Sionului”, căci cu adevărat mare și providențial bărbat a fost Șaguna!

„O de-am putea recăștiga

„Iar câte-avem pierdute,

„Ce limbi atunci ar mai tăcea,

„Ce guri ar mai fi mute?”

Isidor Dopp.

Dela concert.

Sibiu, 10 Maiu n.

Reuniunea română de muzică din Sibiu, după o pauză cam lungă, a aranjat ieri Duminecă în sala festivă a „Asociațiunii” un concert cu o programă, în care — constatăm cu mulțumire — cântecele populare au fost reprezentate cu șase compoziții, pentru cor mixt, trei slovești de G. Dima, și trei românești de A. Bena și G. Dima.

Creațiunile acestor populare, nepretențioase armonizate, nu lipsesc niciodată d'a produce fiori dulci în inimile celor ce cunosc și iubesc accentele melodioase ale cântecelor din popor, cu versurile frumoase — înțelegem pe cele românești — unele chiar foarte frumoase.

Executarea lor reușită n'a lăsat nimic de dorit. Programa a cuprins, negreșit, și muzică mai puțin ușoară. Pomenim mai întâi cele două cântări, pentru voce de bariton, aria din oratoriul de Haydn „Creațiunea” și „Mărire lui Dumnezeu” de Beethoven, în care glasul superb al dlui Oct. Murășian a avut prilej, acompaniat la pian de dna M. Brote, să-și desvâlțeze forța și mlădioșia. Au primit, atât dl Murășian, cât și dna Brote, cele mai sincere aplauze.

Corul mixt a mai executat „Sfânt, sfânt, sfânt e Domnul Savaot”, de A.

În clipa când stau să mă culc iarăși, o fâșie lată din lumina lunii vedereașă locul, unde zăc, și zăresc ceva întunecos și mare, ca la cinci pași departe de mine. Văd ioi colo ceva lucitor, sclipind la lună. Sunt nasturi sau găitane. Un cadavru sau un rănit?

Tot una, mă culc...

Nu, este cu neputință. Ai noștri nu s'au dus. Sunt aici, pe tărui i-au gonit, trebuie să fie aici. Dar de ce nici un cuvânt, nici un pârăit de vreascouri aprinse? Ori n'aud eu și nu văd, că-s prea slab! Da, asta e. Ai noștri sunt de bună samă aici.

„Ajutor! Ajutor!”

Vaet sălbatic, nebun, răgușit se rupe din pieptul meu; dar nu primește nici un răspuns. Răsună vaetul prelung în aerul de noapte. Restul e tăcere. Numai greierii țâcănesc neobosiți. Fața rotundă a lunii mă privește cu milă.

Dacă ar fi rănit vecinul, ar fi trebuit să se trezească la așa strigăt. E cadavru. Unul d'ei noștri, ori un turo? A, Dumnezeu meu puternic, nu-i oare asta tot una? Și un somn ușor se coboară pe aprinsele-mi pleoape.

Zăc cu ochii închiși, deși sunt deștept de mult. Nu voiesc să deschid ochii, prin pleoapele închise simț lumina soarelui: dacă i-aș deschide, i-ar înțepa. Este și mai bine, să nu mă mișc...

Ieri (în adevăr ieri?) am fost rănit; 24 de ceasuri au trecut, alte 24, și am să

mor. Tot una. E mai bine să nu mă mișc. Corpul să rămână liniștit. Ce lucru bun ar fi, dacă s'ar putea opri în loc și lucrarea creierilor! Însă nu merge. Gândirile, aducerea aminte se îndesă în cap. Dar nici acestea n'o să țină lung, sfârșitul e aproape. Numai în gazete vor spune câte-va șire: „Pierderile noastre sunt neînsemnate. Răniți: atâția, mort: soldatul Ivanov dela voluntari.” Ba, numele de familie nici nu se va pomeni, ci se va zice simplu: Un mort. Un soldat prost, întocmai ca și cățelul acela de odinioară...

O icoană pătrunzătoare se înfățișează sufletului meu. E demult, ori mi se pare mie, care zăc aici cu picioarele împușcate, că e mult d'atunci...

Treceam pe stradă și odată mă opresc. O grămadă de oameni privea în tăcere la ceva alb, sângerând, schelălăind, în stare de plâns. Era un cățel, frumuseț; vagonul unui tramvai îl călcase. Era de perit cățelușul, întocmai ca și mine acum. Un eutere polițist, îmbrăncind mulțimea, a prins cățelul de sgardă, și l-a dus. Lumea s'a împrăștiat.

Oare o să mă ducă și pe mine? Nu, tu ai să rămâi, și să mori! Și cât de frumoasă e viața! În ziua aceea eram feroc. Eram ca și acum, și aveam motiv ca să fiu... Voi, amintirilor, nu mă chinuiți! Lăsați-mă! Norocul s'a dus, timpul de față este un martiriu... suferințele să rămână, numai să nu mă chinuiesc amintirile,

care fără voie mă silesc să fac asemănări! Ah, frică, frică! Ești mai rea, decât rana!

Se luminează tot mai mult. Soarele arde. Deschid ochii, văd acoaleși tufisuri, acelaș cer, dar acum la lumina zilei. Iată, acolo e și vecinul meu! Di, este un cadavru, un turo. Ce voinic e! Îl recunosc, este el... În fața mea zăce omul, pe care eu l'am omorât. Pentru ce l'am omorât?

Cum zăce acolo, mort, în sânge. De ce l-a aruncat soarta în partea aceasta? Cine este? Poate are și el, cum am și eu, o mamă bătrână. Lungi i vor părea serile, când va ședea în porțița colibei de lut, privind departe către nord: nu mai vine fiul cel mai iubit, mângâitorul și sprijinul ei?

Și eu? Și eu încă... Eu bucușor aș schimba cu el. El e feroc. Nu mai aude nimic, el nu mai simțește durerea din rană, nici frica omorătoare, nici setea. Baioneta i-a trecut drept prin inimă... Acolo pe uniformă este o gaură mare, întunecoasă; împrejur... sânge. Asta... am săvârșit-o eu.

N'am voit s'o fac. Nu voiam să fac nimănui nici un rău, când am plecat în luptă. Gândul, că și eu am să omor oameni, nu mi-a venit în minte. Numai pieptul meu voiam să-l pun în fața gloanțelor, am plecat și l-am pus. Cap prost, cap prost! Acest nenorocit fellah” în uniformă

*) Tăran plugar în Egipt și în Arabia.

egipteană, este și mai puțin vinovat. Puțin timp mai înainte, până a nu-l imbarca pe el și pe frații săi în vapoarele către Constantinopol, ca pe niște scrumbii (heringi) în butoi, el n'a auzit nimic, nici de Rusia, nici de Bulgaria. I s'a poruncit să meargă, și a mers. De nu mergea, căpăta lovituri, ori vr'un pașă i-ar fi tras un glonț din revolver. A pornit în marș lung, trudit, din Stambul până în Ruscino. Noi l'am atacat, iar el s'a apărat. Și când a văzut, că noi oameni grozavi nu ne temem de arma sa englezescă patentată a lui Peabodi și Martini, l-a cuprins spaima. Și tocmai când voia să se întoarcă, a sărit un omuleț, pe care l-ar fi putut turti dintr'o singură lovitură a pumnului său negru, s'a aruncat la el, și i-a împlântat baioneta în inimă, chiar baioneta lui.

Care era vina sa?

Și care era vina mea? Pentru ce mă torturează setea? Seta! Cine știe, ce înseamnă vorba aceasta! Pe atunci când înaintam prin România și făceam pe zi câte 50 verște,*) pe o arșiță de 40 de grade, atunci n'am simțit ceea ce simt acum. Ah n'are să vină nimeni!

O, Doamne, în tinicheaua lui ostășască este de sigur apă! Însă va trebui să mă târăi până acolo. Ce mă va costa mersul acesta? Tot atât! Mă târăi către dânsul.

(Va urma.)

*) O verște=1 km 67 metri.

Bena, trei cântece de Mendelssohn, între cari „O krum'a dat peste noapte 'n Maiu" a fost repetat, cum au fost repetate și cântecul popular. Concertul s'a terminat cu coruri și solo de bariton, din *Africana* lui Meyerbeer și acompaniament de pian tot de doamna Brote. Corul marinarilor din actul al 3-lea al acestei opere a fost studiat cu îngrijire și a făcut bună impresiune, întocmai ca și solo de bariton al dlui Murășan; corul femeilor poate ar mai fi avut trebuință de câteva repetiții, ca să fie desăvârșit.

Di A. Bena, tinărul dirigent, a dovedit râvnă și siguranță, uneori chiar avânt în conducerea corurilor.

ch.

NOUȚĂȚI.

„Sufletul mulțimei“. Atragem atențiunea cetitorilor asupra articolelor pe cari începem să le publicăm sub titlul acesta. Sunt scoase din cartea filosofului francez *Gustave Le Bon*, intitulată „*Psihologia masselor*“.

Tipografia Diecezană din Arad, care în timpul din urmă a deschis și o librărie, și-a serbat la Sf. George a. c., jubileul de 30 de ani dela înființare. Tipografia din Arad, cum se știe, a fost întemeiată de I. P. S. Sa actualul metropolit și arhiepiscop Ioan Mețianu, care a lăsat-o ca proprietate a diecezei arădane.

Ziar oprit. Se știe, din București, că în urma unei denunțări făcute de un confrate d'acolo, ziarul „*Neamul Românesc*“ a fost oprit în Ungaria.

La Timișoara au venit în săptămâna trecută domni colonel Braboreanu și căpitanul veterinar Nicolaescu din București, pentru a să cumpere 450 de cai, necesari trupelor de călărași din armata română.

Serbări școlare. În Joia trecută s'au ținut la „*Arenele Romane*“ din parcul Carol I, în București, serbările școlare de gimnastică ale elevilor și elevelor școlilor secundare din capitală. Dimineața s'au făcut concursuri de alergare, de ridicări de greutate, de sărituri. După amieză tinerimea s'a întrunit în grădina Cismigiu, de unde cu muzica regimentului „*Mihail Viteaz*“ au pornit la *Arenele Romane*, defilând înaintea dlui ministru de culte și instrucțiune, Haret. Număros public ocupase locurile din arene. Tinerimea a executat diferite exerciții libere. S'au jucat și danțuri naționale; iar la urmă s'au distribuit premii celor ce s'au distins la exercițiile de gimnastică.

Candidați de advocați cu praxă bună află aplicare, pe lângă condiții favorabile, în cancelăriile advocațiale la dl Dr. Nic. Ionescu în *Caransebeș* și la dl Dr. Vas. Pahone în *Bistrița*.

Banii trimiși din America prin mijlocirea micilor bănci americane sau în epistole, adeseori se rătăcesc în drumul lung și nu mai sosesco la destinație. Din pricina aceasta autoritățile fac băgători de seamă pe toți, cari îi privește, să dea de știre celor duși departe, dela cari așteaptă trimiteri de bani, ca banii să-i pună la postă numai cu mandat poștal.

Iarăși luptă cu țigani. În apropiere de Oradea-mare, pe drumul Bihorului, o ceată număroasă de țigani a dat năvală noaptea asupra porții unei cărmăci încluate, încercând s'o spargă cu săcuri. Polițiști călări prinzând de veste s'au luat după țigani, cari au apucat să fugă apărându-se cu focuri de revolver. În sfârșit o parte din fugari au fost eșuși de polițiști. Cincisprezece țigani au fost prinși, fac parte mai ales din familia cu numele Kolompár. Multe lucruri de furat s'au găsit la cei prinși.

Tuberculoza în țara noastră. În Decembrie a. tr., după o statistică făcută acum pe temeiul unui raport al ministrului de interne, au murit de tuberculoză 5332 de oameni în Ungaria. Din numărul acesta considerabil Ardealul își ia partea cu 591 de cazuri, care se împart pe comitate în modul următor: Hunedoara 71 de cazuri, comit. Clujului 68 (orașul Cluj 13), Solnoc-Dobâca 60, Murăș-Turda 52, Alba de Jos 47, Turda-Arieș 42, Udvarhely 36, Csik 34, Târnava mare 34, Bistrița-Năsăud 28, al Sibiiului 26, Târnava mică 24, Hâromszék 24, al Brașovului 22 și Făgăraș 7.

Consistorul bisericii evang. susești din Ardeal a luat dispozițiuni, ca studiul religiunii să fie propus școlarilor de confesiune evanghelică dela școli de stat numai în limba germană; iar remunerația catechetilor să se plătească din fondurile proprii bisericești.

Din Cernăuț se anunță, că centrala însoțirilor economice române din Bucovina a cumpărat o moară cu vapor, aproape de gara din Cernăuț. Moara va măcina săcară și cucuruz, ce se va cumpăra dela țărani români bucovineni.

Colectă cu documente false. Din Arad se știe, că în comuna Buteni jandarmeria a deținut pe Josef Weiszberger și pe Leopold Katz, cari făceau colectă pe seama bisericii (!) dintr'un comitat. Jandarmeria a constatat, că documentele jupânilor erau false. S'au aflat la ei câteva mii de coroane adunate din cea mai mare parte a țării, care au cutrierat-o cu multă râvnă.

Széchenyi Pașa, care din conte maghiar s'a făcut general turcesc, deodată cu depărtarea sultanului Abdul Hamid a dispărut și el din Constantinopol. Széchenyi Pașa a fost un adevărat credincios al exsultanului. Din cauza aceasta tinerii turci, deși nu i-au pus numele pe lista celor proșcriși, l-au declarat însă despoiat atât de rangul unui general, cât și de rangul unui comandant suprem al pompierilor, ce-l ocupase în Constantinopol. Altă lume, alți oameni.

Din tainele dela Ildiz. În Ildizul sultanilor s'a găsit după depărtarea lui Abdul Hamid o importantă corespondență: sunt scrisori dela împăratul Germaniei, dela țarul Rușilor și dela regele Angliei. Cetirea lor neapărat ar produce mari senzațiuni, dacă guvernul nou turcesc ar comite indiscrețiunea de a le publica. S'au mai găsit afară de scrisori și averi de milioane în numărar, juvaere și documente despre depuneri făcute de fostul sultan la băncile engleze și germane. Avera lui privată depusă în străinătate ar face cam 4 sute de milioane de franci. În sfârșit s'au mai găsit în palatul sultanului mai multe păpuși de ceară, în mărime naturală și imitând înfățișarea lui Abdul Hamid; aceste păpuși, așezate în diferite cabinete, aveau de scop să inducă în eroare chiar și pe cei mai de aproape din oamenii săi asupra locului unde se află sultanul.

A 14-a însoțire de credit Raiffeisen în comitatul Sibiu. Precum ni se comunică, în comuna Tâlmăcel la stăruința parohului Ioan Roman și cu conlucrarea secretarului Reun. rom. agricole sibiene a dlui Vic. Tordășianu, s'a înființat acolo o însoțire de credit satească sistem Raiffeisen cu 55 membri. Fiind firma însoțirii înregistrată de tribunalul r. din Sibiu, ea își va începe zilele aceste activități. Cum însoțirea are de scop și înființarea unei prăvălii (consun), speranța este, că se vor înscrie toți proprietarii de samă de acolo la noua și folositoare însoțire.

Fondul de 20 bani. Membrii Reuniunii sodalilor români din Sibiu, felicitând pe vrednicul viceprez. George Poponea, din prilejul onomastice sale, au ținut să eternizeze această dată în anele Reuniunii prin următoarele daruri făcute fondului amintit, și anume: Victor Tordășianu, președinte, Florea Cruciță, casar, Nic. Stoica, controlor, George Moahan, Ioan Both mașinist, N. N., George Trifan, Ilie Baci, Izidor Marcovici, Ioan Feldeorean, George Joandrea și Valeriu D. Poponea, câte 20 bani; Ștefan Duca, notar 21 bani; Ioan Pinciu, 22 bani, Gavril Crișan 42 bani și George Lazar 43 bani.

Cărți și reviste.

Conservarea monumentelor naturii (în limba maghiară), din încredințarea ministrului de agricultură Darányi, scrisă de *Károly Károly*, consilier reg. silvic, Budapesta, 1909 1 vol. în 4° de 56 pp. Preț 50 fl. Preoții, învățătorii, notarii comunali, silvicultorii primesc cartea gratuit, dacă o cer fie și numai pe o cartă poștală dela biblioteca ministerului reg. ung. de agricultură. Lucrarea dlui Károly arată ce va să zică „monument al naturii“ (Natur-Denkmal) și espune pe scurt cum se interesează străinătatea de monumentele sale de felul acesta, și cum trebuie să se intereseze și țara noastră de apărarea și păstrarea frumseților sale naturale. Cartea face parte dintr'o literatură tină, dar deja — la francezi și la germani — destul de bogată.

„*Luceafărul*“ nr. 9, a apărut cu următorul sumar: Carmen Sylva: Ernest Mauriciu Arndt. D. Marcu: Trecând... (poezie). I. Agărbiceanu: Copilul Chivei. Victor Eftimiu: Statua închinată idolilor moarte (poezie). Al. Cazaban: Zeița bună-tății. M. P.: De-o fi... (poezie). Vidu Rusmin: Pădure (poezie). Liviu Răbănuș: Răfăială. G. Rotică: Pe lângă gârla morii (poezie). A. Cotruș: Cântec (poezie). E. Hodoș: Pagini străine: Ivan Turgheniev: Ceasul. Dări de seamă: Mih. Sadoveanu: Dudaia Margareta (O. C. T.). I. Ionescu-Boteni: Din satul nostru (I. D.). Dr. Ambrosiu Cheșian: Florian Porcius ca botanist (T.). Cronică: Elena Doamna (I. C.). Catulle Mendès. (Otilia de Cosmütz). Serata etnografică din Arad. Biserica din Calafat. Reviste și ziare. Știri Poșta Redacției. Poșta Administrației. Ilustrațiuni: Vedere din interiorul bisericii din Calafat. Biserica din Calafat: Maica Preacurată. Biserica din Calafat: Constantin și Elena. Elena Doamna (cea din urmă fotografie). Catulle Mendès. Judith Gauthier. Emanuel Glaser. Pictorul Acusius Codaci. Ilariu Marian.

„*Revista*“ politică și literară, sub direcția dlui A. Cîto în Blej, nr. 2 din 1 Maiu 1909 a apărut cu următorul sumar: De unde să începem? de Dr. C. Maniu. Ursitul, novelă de I. Agărbiceanu. Câteva observ. asupra fil. lui Conte, de M. Străjanu. Usul în drept, de A. Cîto. Un vis întrerupt, novelă de Ioan Adam. Catehismul de Sibiu din 1544, de Dr. St. Pop. Sonet, de Anonim. Primăvara, Rugămintele, poezii de V. Rusmin. În Vinerea patimilor, novelă de Em. Gârleanu. Viața socială, de A. C. Scrisoarea I, de Dr. V. Nișescu. Cântec, de A. Cotruș. Pe dram, poezie de Hyperion. Chestii locale, de A. Cîto. Cronică literară, de Verex și Al. Ciura. Note politice. Informațiuni. Abonamentul pe an 12 cor., pentru studenți, învățători și preoți dela sat, pe jum. de an 4 cor., pe an 8 cor.

„*Frăția Românească*“, revistă naționalist-democrată a apărut nr. 24, Iași 20 Aprilie 1909 cu următorul sumar: Teoria clasei de mijloc, de A. C. Cuza. În cimiter, poezie de V. Poiană. Cezar Bolliac, de N. Iorga. Zoili, Nicanorii și Ilarii, poezie (care putea să lipsească. Red.) de A. C. Cuza. Știri. Abonamentul în străinătate 8 lei. Revista apare în 5 și 20 a fiecărei luni. Adresa: Iași, Strada Păcurari nr. 56.

„*Candela*“, foaie bisericească-literară, red. de Dr. E. Voitușchi și A. A. Manastyrski, Cernăuț, Aprilie 1909 nr. 4 cuprinde: Viața și activitatea sf. ar. Pavel, de Dr. V. Gheorghiu. Plăngerile lui Ieremia, de Dr. O. Ispesoul. Virtutea creștină de C. Morariu. O serie de cuvântări ocazionale, de R. Bărgăuanu. Text răsesc. Comunicări. Întrebări și casuri pastorale. Cronică. Bibliografie. Abonamentul 8 cor. pe an. Elitor și adm. prof. Dr. T. Tarnavski, Cernăuț. Str. Cherescul nr. 7.

„*Biblioteca pentru toți*“ în al 456 număr al său, apărut zilele aceste, publică în traducere ultima operă dramatică a lui *Henric Ibsen*, intitulată *Ziua Inverii*. Traducerea e făcută de doi cunoscuți scriitori ai noștri, dl. H. Chendi și Sandu Aldea. În o introducere de mai multe pagini se arată mai întâi însăși importanța acestui „epilog dramatic“, care a fost în același timp epilogul întregii vieți și a activității marelui dramaturg norvegian. Piesa simbolizează adevărat o clipă de viață fericită a anilor fînțe omenești, cari deși mai rătăcesc pe pământ, au murit de mult, căci le-a murit credința și nădejdea într'un viitor mai bun. Subiectul dramei e luat din viața artiștilor și a advocat, la anul 1901, când a apărut, mult d'scurt în centrele literare europene. Preț 30 bani. De vânzare la toate librăriile din țară. Catalog complet al acestei „*Bibliotecă pentru toți*“, care se sporește pe fiecare săptămână cu câte 2 volume noi, a se cere la Librăria Leon Alcaley, la București.

Raportul Anual al societății muzicale „*Armonia*“ în Cernăuți, pe 1908, 1 broș. de 26 pp. Din darea de seamă înaintată adunării generale ce s'a ținut în 25 Aprilie n. 1909 se constată, că societatea în decursul anului trecut a executat de mai multe ori în biserica catedrală liturghiile de Muzicescu, Randhartinger-Flondor, imnuri ș. a. A reprezentat în teatru municipal opera „*Baba Hârca*“, și câteva concerte și conveniri, cu coruri mixte, coruri bărbătești, soli și cântece la pian. Societatea are 9 membri onorari, 20 fondatori, 74 sprijinitori și 131 activi. Avera, afară de mobilier, bibliotecă, garderobă și rechizite, face în bani gata 3276 cor. 30 fl. Societatea „*Armonia*“,

care după cum se vede, desvoadă o activitate mănoasă, este condusă de dl Teodor Bujor, director la gimnaziul din Cernăuț.

Spitalul, revistă medicală, apare de două ori pe lună, în București. Numărul 7 dela 1 Aprilie are cuprinsul următor: Concepția actuală a imunității, de D. Negru. Tratatul erisipelului prin serul antidifteric, de Dr. Apostoleanu. Societatea științelor medicale. Din presa medicală străină. Abonamentul 15 lei la an.

Din public.*)

Mulțămită publică.

La serbarea școlară dată a treia zi de Paști de corpul didactic din Gurarâului în folosul bibliotecii școlare au intrat:

Dela dnii Ioan Manta preot, Ioan Ivan not. i. penz., Ilie Macellariu propr., Nicolae Comaniciu not. din Gurarâului, Maria Mateiu preteasă în Sebeșul de sus câte 6 cor., Aurel Decei not., Iohann Simon hotelier în Gurarâului, Ion Iliu not. în Orlat câte 5 cor., Dionisiu Aron preot în Gurarâului, Ioan Ghițoiu preot în Orlat, Ioan Predovici preot în Amnaș, Romul Simu eroh. Assoc. în Sibiu, Ioan Bătuca not. în Galeș câte 4 cor., Ioan Oțoiu preot în Aciliu, Ioan Genie preot în Rod, George Baciu com. în Orlat, Sziget Géza subjude, Nicolae Frâncu v-not. în Poplaca câte 3 cor., Dr. Lucian Balint cand. de adv. Ovidiu Gritta cont., Nicolae Simian stud. din Sibiu, Ioan Pop not. în Aciliu, Ioan Giurgiu inv. dir., Ioan Stoia inv. în Orlat, Daniil Săroiu inv. în Tilișca și Vasile Conț primar în Gurarâului câte 2 cor., Maria Dancea, Gurarâului 1:50 cor., I. Crăciun preot ales din Apoldul de sus 1:20 cor., Savu Droc, Ioan Ihora, Ioan R. Căndea, Moise Pizo și Iacob Cătoiu din Gurarâului, N. Breaz, Ilie Pekacki din Pianul de jos, câte 1 cor., Aurel Lazar din Hamba 80 bani, Elisaveta Tristiu, Ioan Lupe, Petru Berbecu, Const. Droc și Bucur Căndea din Gurarâului, câte 60 bani, Ioana Loloiu și Maria Peană din Gurarâului, câte 20 bani. Am primit prin poșta dela dnii: Petru I. Comșa comerciant în Săliște, 5 cor., Nicolae Șoneriu preot în Borgorund 4 cor., George Modran preot în Poplaca 2 cor., Iosif Comaniciu din Veneția de jos 2 cor., și Ioan Bratu inv. dir. în Tilișca 1 cor.

Au intrat total cor. 123:30. Scăzând spesele de cor. 70:50 rămâne un venit curat de cor. 52:80.

Aducem calde mulțumiri tuturor celor ce cu acest prilej ni-au dat sprijin moral și bănesc.

Gurarâului, în 25 Aprilie 1909.
Corpul didactic.

La apelul publicat din partea subscrisului pentru ajutorarea Marpodenilor nenorociți prin grindina din 3/16 August 1908, afară de ajutorul dat din partea Prea Venerabilului Consistor Arhiepiscopescan la repararea bisericii anume 400 cor. a încurs în total suma de 506 cor. 66 fl. Din suma aceasta anume pentru repararea bisericii noastre s'au trimis 141 cor. 61 fl., iar pentru poporeniile nostri 365 o. 5 fliteri, în care sumă se cuprind 23 cor. trimise acum mai pe urmă ca colectă din comuna Ghimbav (Brașov) și cele 120 c. pe cari ni le-a trimis comitetul central al reuniunii agricole române din comitatul Sibiu.

Această sumă subscrisul am distribuit-o în părți egale între 47 familii, cari singure poartă sarcinile comunei noastre bisericești — așa ca în viitor când lipsele comunei noastre bis. vor cere ca să le acoperim din contribuțiile credincioșilor nostri să nu poată nici unul zice că să le acopere aceia, cari au fost miluiți.

Mulțămese din inimă în numele poporenilor mei: — Prea Venerabilului Consistor Arhiepiscopescan pentru frumosul ajutor de 400 cor., onoratalui comitet central al reuniunii române agricole din comitatul Sibiiului și în special dlui secretar Victor Tordășianu pentru dragostea cu care ni a sărit în ajutor și a făcut tot posibilul pentru ajutorarea noastră.

Mulțămese dlui Victor Păcală, care din îndemnul propriu a colectat frumoasă sumă de 201 cor. asemenea tuturor stim. contribuții, cari nu au pregetat a dovedi, prin darurile ce ni le-au înbiat de astădată ca ajutor, că sunt Români adevărați cari știu să ajute pe frații de același sânge.

Marpod, 23 Aprilie 1909.

Florian Bologna
preot gr. ort. român.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 390/1909

[139] 3-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Vartop protopresbiteratul Abrudului să scrie al treilea concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B) pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta la subsemnatul oficiu în termenul deschis, cererile instruite după legile din vigoare și se vor prezenta după prealabila încredințare a protopresbiterului în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru a cânta, cuvânta eventual a celebra.

Oficiul protopresbiter al gr. or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Abrud, la 14 Aprilie 1909.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Calfă de ciasornicar,

neinsurat, să fie trecut de 19 ani, inteligent, cunoscător perfect al limbii române, germane și maghiare, se primește momentan ca vânzător într-o prăvălie de giuvaericele cu leafă săptămânală de 30 coroane. Oferte pentru post sigur pe ani îndelungați, împreună cu fotografia a se trimite imediat la adresa:

Ritter Testvérek, Budapest
V. Marokkai utca 4.

(145) 1-3

Căștigul cel mai mare ev. 600,000 M.

Anunț de noroc!

Căștigurile le garantează statul.

Invitare la participarea
Șanselor de câștig

garantate de statul Hamburg marelui loterie de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci
cu siguranță trebuie câștigate!

Căștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos:

Mărci 600,000

anume:	Cășt. principale a
Mărci 560,000	Mărci 300,000
" 550,000	" 200,000
" 540,000	" 100,000
" 530,000	" 60,000
" 520,000	" 50,000
" 515,000	" 45,000
" 510,000	" 40,000
" 305,000	" 30,000
" 303,000	" 20,000
" 302,000	" 15,000
" 302,000	" 10,000

ș. a. m. d.

In total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 câștiguri și 8 premii, așa că aproape jumătate din toate losurile trebuie să câștige.

Căștigurile se urcă clasă cu clasă și anume cel mai mare câștig din cl. I. e event. M. 50,000, acela al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficios al losurilor cl. I. sunt:

Los întreg	Jumăt. de los	Sfert de los
M. 6 (K 7)	M. 3 (K 3-50)	M. 150 (K 1-75)

Planul oficios de tragere provăzut cu emblema statului, din care se văd depunerile pentru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimit la cerere înainte gratis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficioasă de tragere.

Căștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comanda cel mult până în

21 Maiu.

Samuel Heckscher senr.

Casă de bancă în Hamburg 36.

A se rupe aci.

Coupon de com. către Dl Samuel Heckscher senr. Casă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteti-mi { un los întreg à M. 6— (K 7—)
 { „ „ de jum. à M. 3— (K 3-50)
 { un sfert de los à M. 1-50 (K 1-75)

Adresa:

Suma o primiți alăturat
Prin mandat postal
Ridicați-o prin ramburs

(113) 9-16

Redactor responsabil Teodor V. Păcișan.

MARE e norocul la KISS

Hărnicie, lucru și cruțare îți ajută după timp îndelungat să ajungi la bani, și totuși să ajungi repede și pe neașteptate bogat, e un noroc mare. De aceea cei mai mulți oameni cumpără losuri, pentru că au **meru speranța** de a ajunge bogați.

Indeosebi loteriile c. ung. priv. sunt preste tot iubite, pentru că din cele 125.000 losuri puse în circulație 62.500 bucăți câștigă, deci necondiționat **tot al doilea los câștigă! Șansele de câștig sunt unice în felul lor**, nu există în lume un plan de loterie care să fie atât de solid și favorabil.

Atât la emisiune cât și la trageri e controlată din partea regimului c. ung. și din aceasta cauză publicul are în losurile de clasă **toată încrederea**.

Norocul e neprețuit! Dela întâmplare depinde norocul multor oameni. În viața fiecărui om au fost și sunt momente, în cari își poate edifica norocul! Faceți o încercare de noroc cu acel număr, care stă lângă **numele** Dtră sau lângă numele unei persoane a Dtră iubite, care probabil la tragerea viitoare se va trage cu un câștig mai mare.

(106) 7-8

Încercați-Vă norocul la noi, căci

MARE e norocul la KISS!
CAROL KISS & COMP.

societate de bancă pe acții, colectura principală a loteriei de clasă c. ung. priv.

Biroul central:

IV. Kossuth Lajos-utca 13. sz.

Filiale:

Erzsébet-körút 22. și Rákóczi-ut 55. sz. a.

CUM VĂ NUMIȚI?

Acești numeri se capătă numai la noi:

Achil 23123	Claudia 26560	Filon 100955	Iosif 21343	Manase 105992	Rica 108043
Adam 95002	Clelia 50461	Flavius 96046	Irimie 22657	Maria 64619	Romul 37459
Adelina 89985	Chirion 90693	Florea 61008	Irina 4963	Marcel 90664	Roza 8869
Adrian 107484	Coman 79826	Florian 2940	Irma 39052	Marin 39057	Rozina 91347
Adriana 51194	Constantin 8397	Flucuz 78464	Iordache 68002	Mariți 14769	Sabin 39063
Agapia 94967	Cornel 509	Foica 46938	Isidor 74144	Marius 75002	Samuil 4907
Agapiu 6472	Cornelia 90437	Francisc 107250	Isopecu 4504	Margareta 27110	Sebastian 96055
Aglaia 93673	Bucur 2336	Froza 93657	Isac 8156	Matilda 108073	Sever 106181
Agnes 8201	Bucura 8365	Fulvia 10493	Judita 27106	Maximilian 96057	Silvia 51184
Alecu 73223	Daniil 78298	Furdui 107171	Iulia 21052	Mateiu 20195	Sofia 8184
Alice 102271	David 103082	Galea 13160	Iuliana 102542	Mihail 56807	Sofron 37702
Alexandru 107631	Delia 90766	Gane 60115	Iulius 90709	Milan 75004	Solomon 90668
Amalia 90767	Dinu 91342	Gavril 102535	Izabella 8306	Minerva 94205	Sorin 86707
Amos 4205	Dionisiu 8532	George 73315	Kálmán 27104	Minodora 22243	Stefan 108059
Ana 29415	Dora 96841	German 60083	Kamill 79338	Mioara 32099	Stella 21630
Anastasiu 108396	Dorina 50569	Gherasim 102157	Karolin 8209	Miți 102491	Tani 92334
Andrei 67608	Dorotea 90814	Giurca 5204	Károly 96084	Mircea 67612	Teodor 107158
Antoni 106039	Duca 100957	Giurgiu 102683	Kázmér 4214	Miron 20068	Teofil 106156
Antonia 8389	Duma 91345	Gizella 95339	Katalin 78319	Moise 91090	Tereza 78302
Aristia 90433	Dumitru 50566	Gligor 46950	Kelemen 106059	Nascu 12701	Timotei 8193
Aron 8134	Ecaterina 92582	Grebenea 79332	Klára 54722	Natalia 6464	Titu 60147
Artemie 48184	Eleftera 24769	Greco 4208	Klotild 102135	Natescu 29132	Toma 75021
Ascaniu 90847	Elena 89591	Graur 6472	Konrad 8242	Nelli 67683	Trandafir 96051
Augusta 8395	Ella 90335	Griga 73332	Kornelia 90545	Netti 13619	Traian 48157
Augustina 100971	Eleonora 51247	Gritta 102187	Kornel 78905	Niți 106042	Tullia 50456
Augustin 90793	Elie 14709	Groza 39435	Kristóf 106152	Noua 3375	Ulpian 80076
Aurel 3361	Elisa 106033	Gregoriu 91521	Krisztina 24771	Nora 90528	Urdea 37454
Aurelia 102179	Elisaveta 94960	Hareti 27191	Laura 91938	Octavian 102218	Vasile 525
Aurora 32070	Eliseu 8298	Helena 87001	Laurențiu 9802	Octavia 6465	Valentina 9808
Avel 91537	Elvira 24761	Hermia 26337	Lavinia 72796	Ofelia 107160	Valeriu 75001
Balint 108042	Ema 90700	Henric 78468	Lazar 8317	Olimpiu 40159	Valeriu 48129
Barcianu 71107	Emanuil 106027	Hocota 29192	Leni 108393	Onisifor 60143	Venerica 8188
Beatrice 107175	Emil 90809	Hocota 29192	Leniți 5206	Otilia 64581	Victor 22209
Bena 75251	Emilia 73221	Hugo 84910	Leonida 106038	Ovidiu 8136	Veturia 102297
Bendorfean 91504	Eracie 108032	Iacob 23106	Leontin 41581	Partenie 22250	Victor 23104
Benedict 41638	Ermil 78471	Iancu 65952	Leontina 50551	Paraschiva 91091	Vincentiu 106155
Beniamin 106186	Eremia 8361	Ida 21388	Letiția 94981	Patriciu 13252	Virgilia 8188
Berta 91332	Eremin 79825	Ieronim 39425	Lina 8216	Pavel 19105	Virgil 657
Bianu 105997	Eufrosina 107684	Ileana 95007	Livia 107459	Petru 108389	Virginia 79312
Bibu 108047	Eugen 13026	Ilie 107474	Livius 6468	Pompiliu 17001	Walter 39767
Blăjean 21522	Eugenia 68818	Iliescu 39406	Lisa 107153	Radu 106054	Wladimir 107658
Boiu 33807	Eusebiu 78457	Ilieș 78462	Longin 60141	Rafila 96063	Zacharie 33808
Boldea 100973	Eva 78104	Ilarion 64236	Luca 13159	Raicu 54752	Zeno 78249
Bodea 29551	Eruțian 48172	Ignatie 7490	Lucia 4953	Reo 52175	Zenovie 13660
Borcea 21391	Fabius 73400	Ioan 51496	Lucian 45551	Relu 37784	Zina 27370
Brăteanu 107232	Felicia 74149	Ionescu 63471	Ludovica 22295	Regina 8212	Zoe 79801
Camil 22189	Filimon 65958	Iosefina 4954	Magda 106036	Raica 108381	Zacheu 20564
Cecilia 95017	Filip 91313	Ivașcu 13048	Morar 64604	Rusu 8136	Zedei 8323
Carol 108005	Francisc 73208		Melenie 38895		

Ne rugăm a comanda imediat, ca să nu se epuizeze numărul dorit!

Losurile de clasă I.

Prețurile:

Optime	Los coroane	1-50
Pătrar	"	3—
Jumătate	"	6—
Intreg	"	12—

Tragere:

în 19 și 21 Maiu.

Rugăm a tăia aici afară și a ni-l trimite nouă!

BILET DE COMANDA.

Cătră casa de bancă Carol Kiss & Comp, soc. pe acții
Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 13.

Rog pentru trimiterea de clasa primă
loteriei XXVII și a planului oficios.

Suma în Cor. } o trimit alăturat în mărci.
 } o trimit prin mandat postal.
 } binevoiti a o ridica prin ramburs.

(Cele de prisos sunt a se șterge.)

Adresa exactă. } Numele.....
 } Locul, strada, Nr. casei.....
 } Poșta ultimă (Comitatul).....

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane,